

Κείμενο παρουσίασης
στην 3^η συνάντηση του προγράμματος «Νερό για το Αύριο»

«Η υφιστάμενη κατάσταση στη Θεσσαλία και οι προοπτικές βιώσιμης διαχείρισης των υδατικών πόρων της»

Κώστας Γκούμας

Τις τρεις τελευταίες δεκαετίες τουλάχιστον, η Θεσσαλία βιώνει τις επιπτώσεις ενός σύνθετου υδατικού προβλήματος, το οποίο με την κλιματική κρίση θα γίνει οξύτερο.

Στο βαθμό που δεν επιλύεται, επηρεάζει την υδατική ασφάλεια (από πλημμύρες και ξηρασία) των Θεσσαλών, το περιβάλλον (ληστρική εκμετάλλευση υδατικών οικοσυστημάτων - εξάντληση υπόγειων νερών και ποταμών, διάβρωση εδαφών) και την οικονομία (γεωργία που φθίνει και ήδη την εγκαταλείπουν οι αγρότες λόγω και έλλειψης νερού).

Βλέποντας τον λογότυπο «Νερό για το Αύριο», σκέφθηκα να κάνω ένα λογοπαίγνιο με το ερώτημα : Θα υπάρχει Νερό για το «Αύριο» της Θεσσαλίας ; (διαφάνεια 3)

Οι όποιες απαντήσεις στο ερώτημα, νομίζω ότι είναι και από τα ζητούμενα αυτής της διαδικασίας που συμμετέχουμε.

Φοβάμαι ότι αν δεν βρεθεί η κοινή συνισταμένη, από όλους όσοι εμπλέκονται στην διαχείριση του νερού, δηλαδή χρήστες νερού, φορείς αγροτών και Αυτοδιοίκησης αλλά και συνολικά η Πολιτεία, τότε το «Αύριο» της Θεσσαλίας θα είναι προβληματικό, η κατάσταση των υδατικών οικοσυστημάτων της δεν θα βελτιωθεί όπως προβλέπει το ΣΔΛΑΠΘ, ενώ το όραμα της Οδηγίας 2000/60 για το 2027 θα τεθεί υπό αμφισβήτηση εκ των πραγμάτων.

Συμφωνώ με τον Άγγελο Αλαμάνο ότι δεν μας λείπει η επιστημονική κατάρτιση, η τεχνολογία, ούτε και το όραμα, ώστε να προσεγγίσουμε το πρόβλημα συστηματικά και ολοκληρωμένα. Είμαι βέβαιος επίσης ότι με διαβούλευση θα βρούμε την ισορροπία μεταξύ βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων πρακτικών, καθώς και μεταξύ μικρής και μεγάλης κλίμακας παρεμβάσεων.

Όλα τα παραπάνω όμως αποτελούν την αναγκαία μεν, όχι όμως και την ικανή συνθήκη για να το πετύχουμε. Χρειάζεται ταυτόχρονα πολιτική βούληση, κοινωνική συμφωνία, ρεαλιστικό σχέδιο με χρονοδιάγραμμα και εξασφαλισμένοι οικονομικοί πόροι.

Προσωπικά προβληματίζομαι αν χωρίς τα παραπάνω, είναι εφικτή η βιώσιμη διαχείριση και οι στόχοι τους οποίους ανέφερε ο Άγγελος στην 2η συνάντηση μας. Για να φανούμε χρήσιμοι στην εξελισσόμενη διαδικασία του προγράμματος «ΝΕΡΟ ΓΙΑ ΤΟ ΑΥΡΙΟ» και να αντιμετωπίσουμε

αποτελεσματικά το πρόβλημα, πρέπει η οπτική του καθενός μας να είναι κατανοητή, να είμαστε ρεαλιστές και να προσεγγίσουμε – με τα δεδομένα που διαθέτουμε - τι πρόκειται να συμβεί τα επόμενα χρόνια στη Θεσσαλία.

Εκτιμώ ότι αυτό δεν μπορεί να γίνει με τις θεωρητικές προσεγγίσεις του ΣΔΛΑΠΘ, τις οποίες ορισμένοι θεωρούν θέσφατο.

Για τον λόγο αυτό, θα επιχειρήσω να σας μεταφέρω τον προβληματισμό μου, με τα στοιχεία του ΣΔΛΑΠΘ (διαφάνεια 6).

Το οικοδόμημα όλου του σχεδίου, βασίζεται στην καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, στον σχεδιασμό δράσεων, μέτρων και έργων (με τα οποία επιχειρείται ο μηδενισμός του ελλειμματικού υδατικού ισοζυγίου και η επίτευξη της «καλής» κατάστασης των υδατικών συστημάτων της Θεσσαλίας) και στην ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ ότι αυτά θα υλοποιηθούν.

Για πολλά χρόνια υπάλληλος στην Δ/ση Εγγείων Βελτιώσεων Λάρισας, γνωρίζω από πρώτο χέρι τις δυσκολίες και αδυναμίες που υπάρχουν στην Δημόσια διοίκηση και το θολό περιβάλλον συναρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων και χρηστών νερού.

Δεν θέλω συνεπώς να μηδενίσω τις όποιες προσπάθειες έγιναν ή/και γίνονται κατά καιρούς, παρότι αυτές είναι συνήθως μεμονωμένες, αποσπασματικές, αντιοικονομικές και συχνά σπάταλες για να μην πω και πελατειακές. Σε κάθε περίπτωση είναι χωρίς «μπούσουλα» και σχέδιο.

Σήμερα, στα μέσα του 2021, ελάχιστα υλοποιήθηκαν από όσα προβλέπονται (ήδη από το 2014) στο ΣΔΛΑΠΘ, ενώ δεν φαίνεται να αποτρέπεται η περαιτέρω επιδείνωση της κατάστασης των υδατικών πόρων, ενόψει μάλιστα και της κλιματικής κρίσης.

Παρά τα όποια θετικά βήματα, ισχυρίζομαι ότι η απόσταση που μας χωρίζει από το όραμα μιας Θεσσαλίας, που θα ισορροπεί οικολογικά και θα ανταποκρίνεται στις προτεραιότητες του παραγωγικού τομέα (Γεωργία, Ενέργεια κ.α), είναι ακόμη μεγάλη.

Το εκσυγχρονιστικό και χρήσιμο εργαλείο της ΕΕ (Οδηγία 2000/60 και ΣΔΛΑΠΘ) για βιώσιμη διαχείριση, ήδη κινδυνεύει στη χώρα μας να καταστεί «ευχολόγιο», «γράμμα κενό», ή «άσκηση επί χάρτου».

Δεν έχω τον χρόνο φυσικά να σχολιάσω τις προβλεπόμενες (και ουδέποτε υλοποιούμενες) 7 δράσεις των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Ξηρασίας/Λειψυδρίας (ΣΔΚΞΛ), που αφορούν το αρδευτικό νερό, τα αρδευτικά δίκτυα, την μείωση αντλήσεων, την αντιδιαβρωτική προστασία κ.α. (ΦΕΚ ΤΑ 4682/29-12-2017. σελ. 40 - 65960). (διαφάνεια 8)

Να λοιπόν τι φοβάμαι ότι θα συμβεί στη Θεσσαλία τα επόμενα χρόνια :

Στην σύνθετη και δύσκολη εξίσωση μηδενισμού του υδατικού ισοζυγίου, η μόνη σταθερά είναι οι ανάγκες σε νερό της Θεσσαλίας (πρόβλεψη ΣΔΛΑΠΘ για την άρδευση 2,5 εκατ. στρ, ύδρευση κ.α).

Όλα οι υπόλοιποι συντελεστές, για την επίτευξη «Καλής κατάστασης» στα υδατικά συστήματα του ΥΔ Θεσσαλίας, δηλαδή μέτρα και έργα, είναι ζητούμενα (ή άγνωστος χ).

Ας δούμε λοιπόν αναλυτικά πως μηδενίζεται το υδατικό ισοζύγιο :

Ανάγκες σε νερό* = Βιώσιμα διαθέσιμα + Υφιστάμενα έργα + Μέτρα & έργα
[Εξοικονόμηση νερού (14%) + Έργα (+ Δρομολογημένα έργα + Νέα)]

*Ανάγκες της Θεσσαλίας σε νερό [2.500.000 στρέμματα (2007)+ ύδρευση + βιομηχανία) = **1.425 hm³**

Βιώσιμη διαθέσιμη ποσότητα νερού (Επιφανειακά + Υπόγεια) = **780 hm³**

Ετήσιο έλλειμμα υδατικού ισοζυγίου Θεσσαλίας = **645 hm³**

Ποσότητα σε υφιστάμενα έργα ταμίευσης (ανά έτος) = **168 hm³**

Ετήσιο έλλειμμα υδατικού ισοζυγίου Θεσσαλίας = **477 hm³**

Τα προβλεπόμενα μέτρα και έργα μηδενισμού του υδατικού ελλείμματος της Θεσσαλίας περιλαμβάνουν :

Μείωση αρδευτικής κατανάλωσης **14%** (από 524 σε 450 m³/στρ.) = **185 hm³**

Δρομολογημένα έργα (Κάρλα, Αγιονέρι, Ληθαίος κ.α) = **67 hm³**

Πρόσθετα έργα (Πύλη, Μουζάκι, Ενιπέας, κ.α), Τεχνητός εμπλουτισμός, Πεδινές λιμνοδεξαμενές) = **225 hm³**

Σύνολο = **477 hm³**

Υδατικό έλλειμμα Θεσσαλίας = **0**

Αν δούμε την κάθε δέσμη μέτρων ξεχωριστά, διαπιστώνουμε ότι από το 2014, σχεδόν ελάχιστα υλοποιήθηκαν (από όσα αναφέρονται) :

Μείωση κατανάλωσης 14% (από 524 σε 450 m³/στρ.) : Χωρίς σχέδιο, masterplan και κίνητρα (για έξυπνα συστήματα άρδευσης), με προβληματικούς φορείς (ΤΟΕΒ, θεσμικό πλαίσιο) και ανεξέλεγκτους χρήστες (ιδιωτικές γεωτρήσεις)

Δρομολογημένα έργα : Κάρλα : Από την έναρξη (2000) μόλις το 2020 υλοποιήθηκε το 30% του αρδευτικού δικτύου (άρδευση 20.000 στρ.).

Αγιονέρι : Στάσιμο το έργο από το 2006 (**13 hm³**)

Ληθαίος : Έναρξη το 2005 και δεν ολοκληρώθηκε ακόμη (**4 hm³**)

Πρόσθετα περιφερειακά έργα : Πρόκειται για έργα χωρίς ωριμότητα, με άγνωστο ή/και πλασματικό προϋπολογισμό και με πιθανό χρόνο υλοποίησης 15 – 20 χρόνια (Πύλη, Μουζάκι, κ.α). Εκτός από φράγμα Ενιπέα που εντάχθηκε πρόσφατα στο Ταμείο ανάκαμψης με ΣΔΙΤ

Τεχνητός εμπλουτισμός Χάλκης (10 hm³) : Προκαταρκτική από το 2000.

Πεδινές λιμνοδεξαμενές (75 hm³) : Ανεδαφική πρόταση χωρίς τεχνική τεκμηρίωση (σε ποιες περιοχές, πως θα τροφοδοτούνται με νερό, κόστος λειτουργίας, κ.α). (διαφάνεια 12)

Περισσότερες πληροφορίες για τα λεγόμενα Περιφερειακά έργα στον σύνδεσμο :
<https://drive.google.com/file/d/1UeJ6hx8Iz5GYWrqChj0L1Ykfcha4hIVT/view?usp=sharing>

Χαρακτηριστικό της αναξιοπιστίας του ΣΔΛΑΠΘ (2014 - 2017), είναι ότι από τα 82 μέτρα (βασικά και συμπληρωματικά), μόνο 10 ολοκληρώθηκαν, 45 βρίσκονταν σε εξέλιξη το 2017 και τα 27 δεν ξεκίνησαν. Από τα 16 έργα δομικών κατασκευών (που απαιτούν και οικονομικούς πόρους) μόνο το 1 ξεκίνησε.

Σημειώνω ότι το ΣΔΥΛΑΠΘ του 2014 περιλάμβανε σενάριο μεταφοράς νερού από το θεσσαλικό τμήμα του Αχελώου (φράγμα Συκιάς και σήραγγα μεταφοράς) που αφαιρέθηκε με εντολή του Υπουργείου προς τους μελετητές της 1^{ης} αναθεώρησης του 2017. Τα έργα αυτά, με μικρό χρόνο υλοποίησης και κόστος (ημιτελή έργα), θα συνέβαλαν στη άμβλυνση του προβλήματος.

Μία από τις άμεσες επιπτώσεις της παραπάνω στάσιμης και ανεξέλεγκτης κατάστασης στη Θεσσαλία, είναι και η περαιτέρω επιδείνωση – μεγέθυνση του ελλείμματος των 3 δις κ. μ. υπόγειου νερού και ο κίνδυνος εισόδου θαλασσινού νερού στους υδροφορείς της Ανατολικής Θεσσαλίας.

Στις προβληματικές αυτές περιοχές (το 77% των αρδευόμενων εκτάσεων εξακολουθεί να εξυπηρετείται από γεωτρήσεις) δεν έχει ξεκινήσει ακόμη η σταδιακή υποκατάσταση του υπόγειου νερού γεωτρήσεων με επιφανειακό νερό ταμιευτήρων.

Συμπερασματικά :

- Η πρόβλεψη – πρόταση του ΣΔΛΑΠΘ υλοποίησης έργων δομικών κατασκευών και ειδικά έργων ταμίευσης νερού στη Θεσσαλία, στο χρονικό ορίζοντα 2017 – 2021 (που διανύουμε ήδη), θεωρείται ανέφικτη, τόσο από πλευράς ωριμότητας των απαιτούμενων μελετών και διαδικασιών (απαλλοτριώσεις, δημοπρατήσεις) όσο και από πλευράς οικονομικών δυνατοτήτων της χώρας.
- Ο στόχος για την αποκατάσταση του ήδη εκρηκτικού ελλείμματος των 3 δις κ. μ. υπόγειου νερού σε 60 χρόνια (σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΣΔΛΑΠΘ) είναι επίσης εφικτός.
- Η πρόβλεψη – δέσμευση (του ΣΔΛΑΠΘ) για άρδευση 2,5 εκ. στρεμμάτων στη Θεσσαλία σε συνδυασμό με την αδυναμία (για πολλά ακόμη χρόνια) υλοποίησης των απαιτούμενων έργων, θα έχει ως αποτέλεσμα την επιδείνωση του οικολογικού προβλήματος (απολήψεις 150-200 εκ. κ. μ. ετησίως από μόνιμα υπόγεια αποθέματα). Το εναλλακτικό, καταστροφικό για την Θεσσαλία, σενάριο είναι η μείωση των αρδευόμενων παραγωγικών εκτάσεων (από 500 – 900 χιλιάδες στρέμματα) και η φτωχοποίηση χιλιάδων αγροτικών νοικοκυριών.

Με όσα σας παρουσίασα πιο πριν για την αξιοπιστία του ΣΔΛΑΠΘ, με γνωστές τις στρεβλώσεις της Δημόσιας Διοίκησης και με δεδομένη την αδιαφορία Πολιτείας και κοινωνίας, σε γενικές γραμμές προδιαγράφεται η πορεία μας στα υδατικά και τεκμηριώνεται η δυσοίωση προσέγγισή μου για την βιώσιμη ανάπτυξη της Θεσσαλίας.

Δυστυχώς αυτή είναι η πραγματικότητα και αν δεν την βλέπουμε ή δεν αλλάξει κάτι, τότε εθελotuφλούμε.

Και αναρωτιέμαι ποιο είναι άραγε το νόημα όλων αυτών των Οδηγιών της ΕΕ (Directives) και εν προκειμένω η Οδηγία 2000/60, αν δεν υπάρχουν ασφαλιστικές δικλίδες για να μην αμφισβητούνται ή/και υπονομεύονται στην πράξη, όπως γίνεται στη χώρα μας ;

Θα είχε ενδιαφέρον η άποψη της κας Κουντούρη που έχει διεθνή εμπειρία και μετέχει και σε Ευρωπαϊκούς θεσμούς.

Σε αντίθεση με τα προηγούμενα όμως, η ολοκλήρωση των ημιτελών έργων επί του Άνω Αχελώου, είναι εφικτή σε ρεαλιστικό χρονικό διάστημα 5-6 χρόνων και με ευνοϊκότερες οικονομικές προϋποθέσεις (η σχετική δαπάνη ολοκλήρωσης του φράγματος Συκιάς και της σήραγγας Πευκοφύτου δεν ξεπερνά τα 300 εκατ. €).

Για να γίνει αυτό, θα πρέπει να ξεχάσουμε τα «υπέρ» ή «κατά» του Αχελώου και να αποφασίσουμε πως θα αξιοποιήσουμε καλλίτερα τα εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ που δαπανήθηκαν για τα έργα αυτά. Φυσικά η μεταφορά από τον Αχελώο 250 εκατ. μ³ νερού προς τη Θεσσαλία, δεν αποτελεί πανάκεια για την επίλυση όλων των υδατικών προβλημάτων της. Μπορεί όμως να συμβάλλει καθοριστικά στην άμβλυνση του μείζονος οικολογικού προβλήματος της Θεσσαλίας και ταυτόχρονα να κερδίσουμε τον απαιτούμενο χρόνο για τις υπόλοιπες αναγκαίες παρεμβάσεις.

Στο βαθμό που θα εξακολουθούμε να προσεγγίζουμε το πρόβλημα με συμβατικούς όρους και ξεπερασμένες νοοτροπίες, τότε ναι το υδατικό πρόβλημα θα επιδεινώνεται και δεν πρόκειται να λυθεί.

Πρέπει να προχωρήσουμε χωρίς παρωχημένα υδατικά ή άλλα στερεότυπα τύπου «όσο περισσότερο νερό τόσο καλλίτερα για την παραγωγή μου» ή «οι κακοί αγρότες με τα παρκαρισμένα τζιπ στο Κολωνάκι, σπαταλούν το νερό στον κάμπο» !

Μια διαφορετική, ελπιδοφόρα, αλλά και ρεαλιστική (όχι θεωρητική) προσέγγιση), θα την άκουγα με προσοχή και με καλή διάθεση από την επιστημονική ομάδα και από τους αξιόλογους συνομιλητές μου.

Σας ευχαριστώ

Η υφιστάμενη κατάσταση στη Θεσσαλία και οι προοπτικές βιώσιμης διαχείρισης των υδατικών πόρων της

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ

3^η Συνάντηση – 27/5/2021

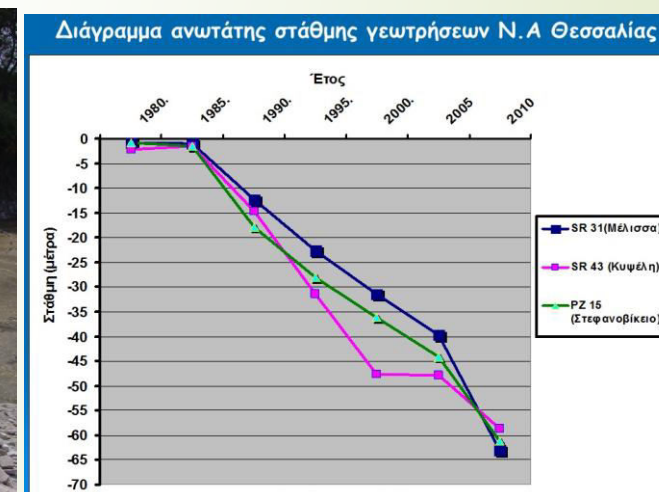
Γκούμας Κώστας

27 Μαΐου 2021

Υδατικό πρόβλημα Θεσσαλίας :

Τις τρεις τελευταίες δεκαετίες τουλάχιστον, η Θεσσαλία βιώνει τις επιπτώσεις ενός σύνθετου υδατικού προβλήματος, το οποίο με την κλιματική κρίση θα γίνει οξύτερο. Στο βαθμό που δεν επιλύεται, επηρεάζει :

1. Υδατική ασφάλεια (από πλημμύρες και ξηρασία) των Θεσσαλών,
2. Περιβάλλον (ληστρική εκμετάλλευση υδατικών οικοσυστημάτων - εξάντληση υπόγειων νερών και ποταμών, διάβρωση εδαφών) και την
3. Οικονομία (Εν δυνάμει οικονομικό και κοινωνικό πρόβλημα από φθίνουσα γεωργία (εγκατάλειψη εκμεταλλεύσεων λόγω έλλειψης νερού και κόστους

ΘΑ ΥΠΑΡΧΕΙ

ΝΕΡΟ ΓΙΑ ΤΟ "ΑΥΡΙΟ" ΤΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ;

3^η Συνάντηση – 27/5/2021

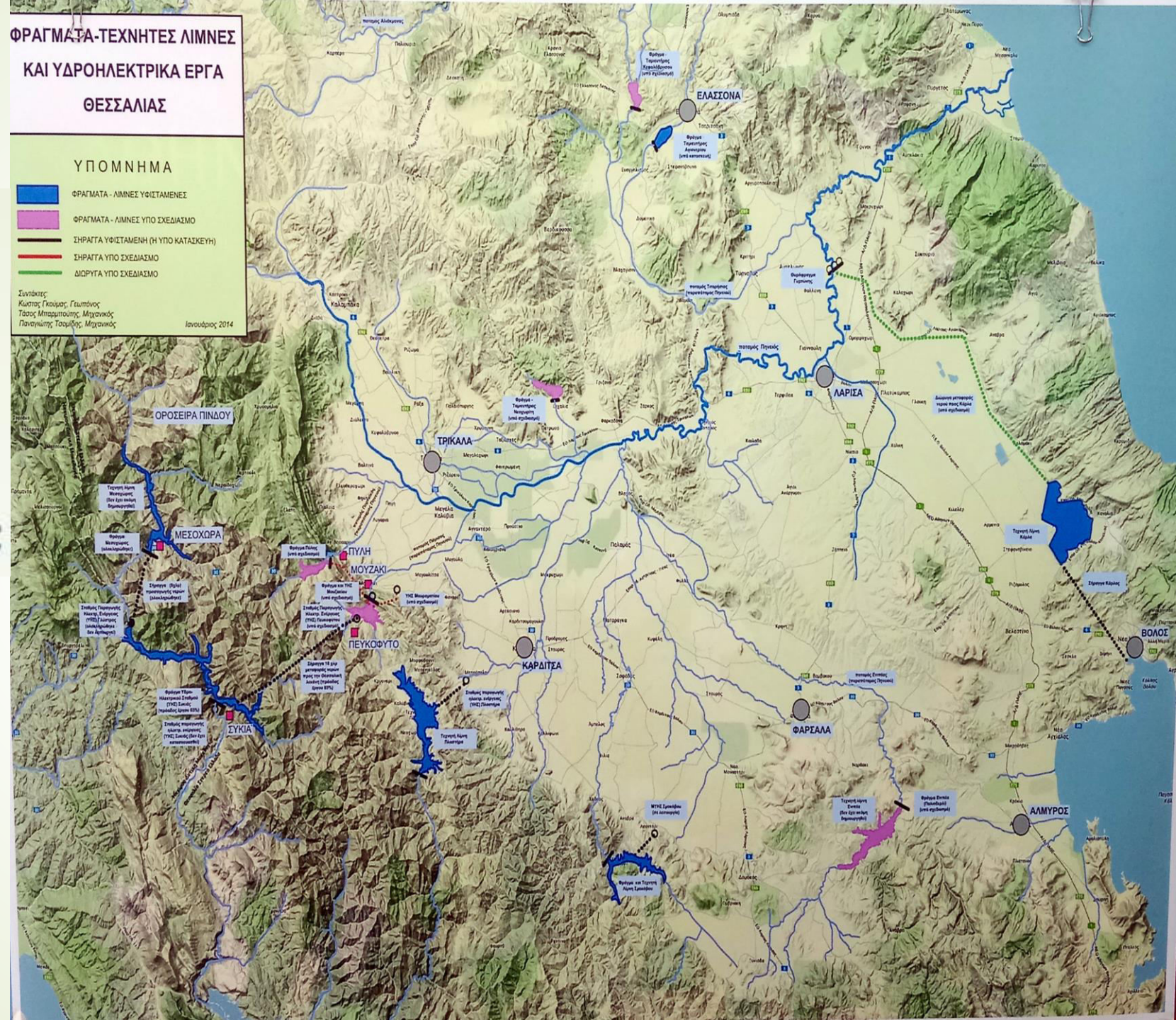
ΦΡΑΓΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΛΙΜΝΕΣ ΚΑΙ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

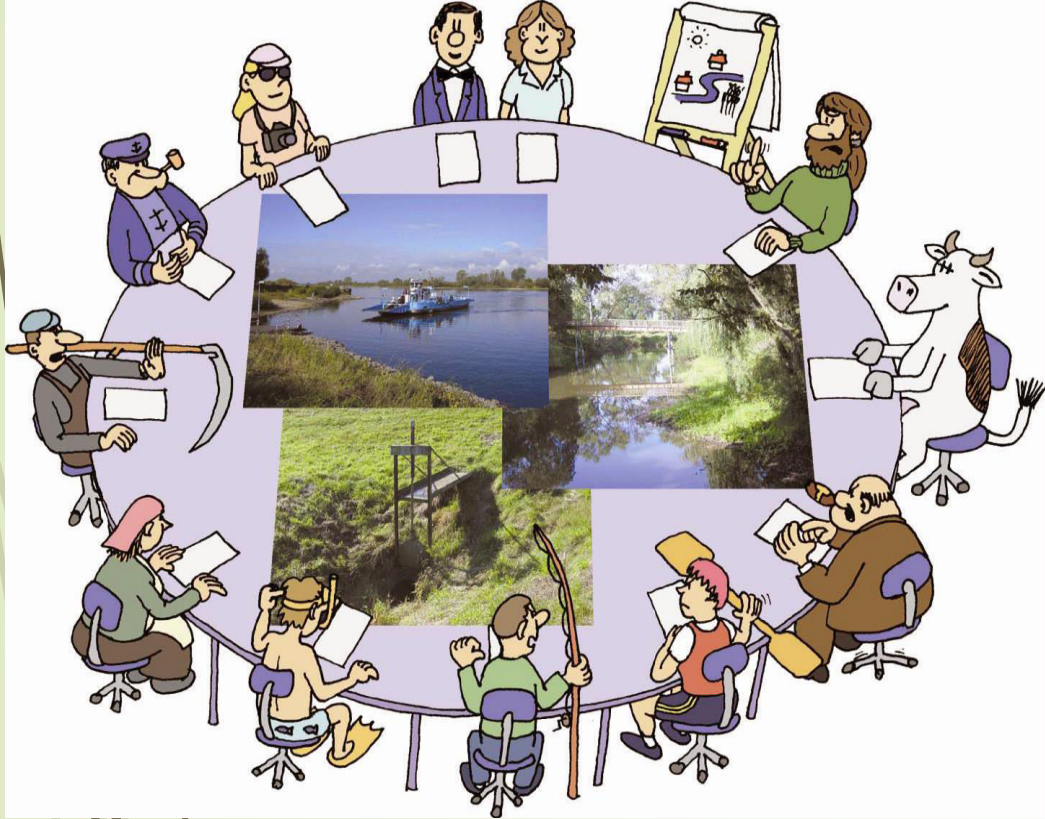
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΦΡΑΓΜΑΤΑ - ΛΙΜΝΕΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ
- ΦΡΑΓΜΑΤΑ - ΛΙΜΝΕΣ ΥΠΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ
- ΣΗΡΑΓΓΑ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ (Η ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ)
- ΣΗΡΑΓΓΑ ΥΠΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ
- ΔΙΩΡΥΓΑ ΥΠΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Συντάκτες:
Κώστας Γκιουρτζής, Γεωπόνος
Τάσος Μπαρμπαρούσης, Μηχανικός
Παναγιώτης Τσιούλης, Μηχανικός

Ιανουάριος 2014

Αν δεν βρεθεί η κοινή συνισταμένη για την διαχείριση του νερού στην Θεσσαλία, από όλους όσοι εμπλέκονται, δηλαδή χρήστες νερού, φορείς αγροτών - Αυτοδιοίκησης αλλά και συνολικά την Πολιτεία, τότε το «Αύριο» της Θεσσαλίας θα είναι προβληματικό, η κατάσταση των υδατικών οικοσυστημάτων της δεν θα βελτιωθεί (όπως προβλέπει το ΣΔΛΑΠΘ), ενώ το όραμα της Οδηγίας 2000/60 για το 2027 θα τεθεί υπό αμφισβήτηση εκ των πραγμάτων.

Προϋποθέσεις βιώσιμης διαχείρισης υδατικού Θεσσαλίας :

1. Επιστημονική κατάρτιση,
2. Τεχνολογία,
3. Όραμα,

1. Πολιτική βούληση - κοινωνική συμφωνία
2. Ρεαλιστικό σχέδιο με χρονοδιάγραμμα,
3. Οικονομικοί πόροι

Σχέδιο Διαχείρισης ΛΑΠ Θεσσαλίας (ΣΔΛΑΠΘ)

(ΦΕΚ ΤΑ 4682/29-12-2017. σελ. 219 - 66139)

- ☐ Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης
- ☐ Δράσεις, μέτρα, έργα με στόχο την «καλή» κατάσταση υδατικών συστημάτων
- ☐ Προσδοκία υλοποίησης μέτρων

Σχέδιο Διαχείρισης ΛΑΠ Θεσσαλίας (ΣΔΛΑΠΘ)

(ΦΕΚ ΤΑ 4682/29-12-2017. σελ. 219 - 66139)

Οι κακές επιδόσεις στην υλοποίηση όσων προβλέπονται ήδη από το 2014 δεν προοιωνίζουν καλλίτερα αποτελέσματα για το 2027.

Το ΣΔΛΑΠΘ από εκσυγχρονιστικό εργαλείο βιώσιμης διαχείρισης κινδυνεύει να καταστεί :

❖ «Γράμμα κενό» - «Ευχολόγιο» - «Άσκηση επί χάρτου»

Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Ξηρασίας/Λειψυδρίας (ΣΔΚΞΛ) (ΦΕΚ ΤΑ 4682/29-12-2017. σελ. 40 - 65960)

Ανενεργές οι δράσεις του για :

- αρδευτικό νερό,
- αρδευτικά δίκτυα,
- μείωση αντλήσεων,
- αντιδιαβρωτική προστασία, κ.α

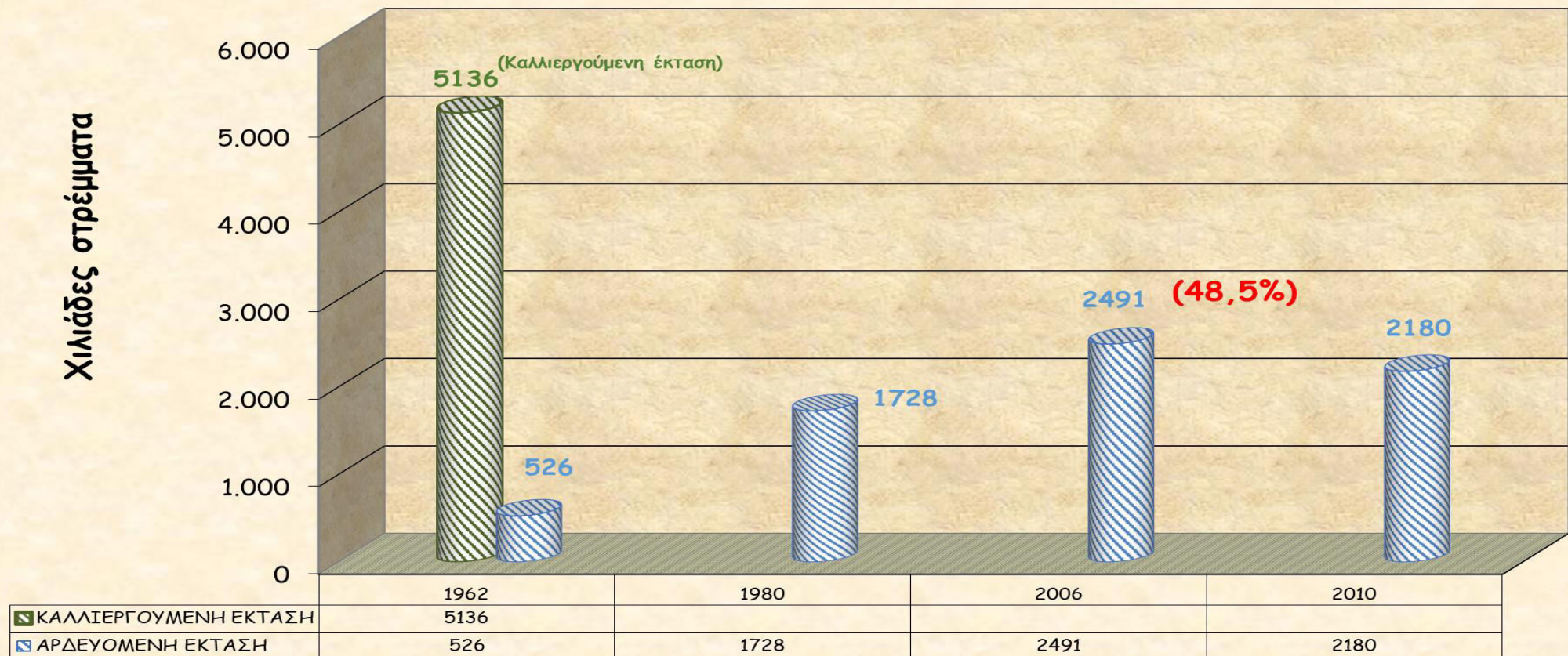

Μηδενισμός Υδατικού Ισοζυγίου Θεσσαλίας (ΣΔΛΑΠ, 2017)

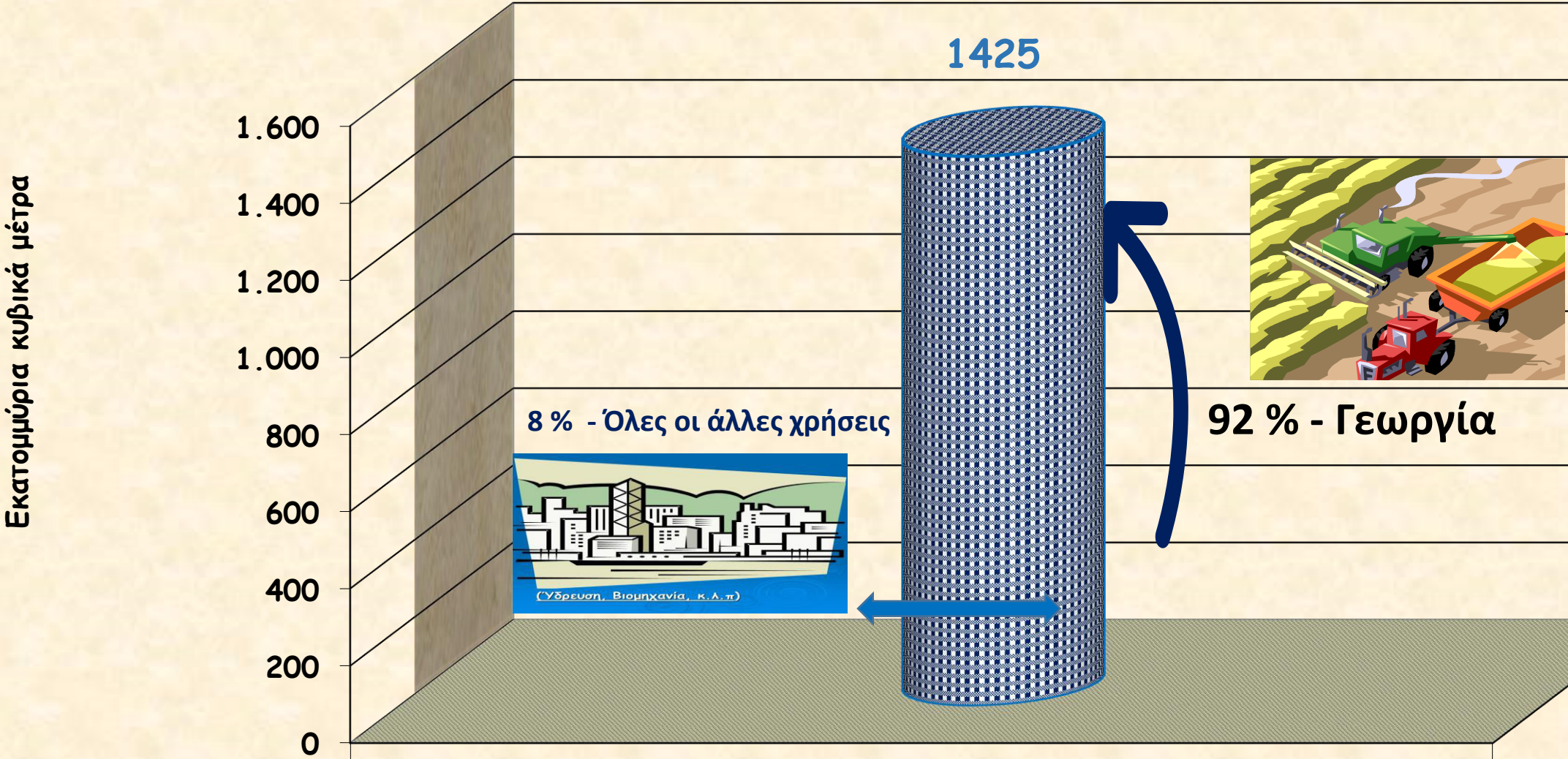
Στην σύνθετη και δύσκολη εξίσωση μηδενισμού του υδατικού ισοζυγίου, η μόνη σταθερά είναι οι ανάγκες σε νερό της Θεσσαλίας

Ανάγκες σε νερό* = **Βιώσιμα διαθέσιμα** + **Υφιστάμενα έργα** + Μέτρα & έργα [Εξοικονόμηση νερού (14%) + Έργα (Δρομολογημένα + Νέα)] *Ανάγκες της Θεσσαλίας σε νερό [2.500.000 στρέμματα (2007)+ ύδρευση + βιομηχανία) = **1.425 hm³**

ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ (1962 - 2010)

ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΝΕΡΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

1^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Θεσσαλίας (EL 08)

Μηδενισμός Υδατικού Ισοζυγίου Θεσσαλίας (ΣΔΛΑΠ, 2017)

Ανάγκες σε νερό* = **Βιώσιμα διαθέσιμα** + **Υφιστάμενα έργα** + Μέτρα & έργα [Εξοικονόμηση νερού (14%) + Έργα (Δρομολογημένα + Νέα)] *Ανάγκες της Θεσσαλίας σε νερό [**2.500.000 στρέμματα** (2007)+ ύδρευση + βιομηχανία) = **1.425 hm³**

Βιώσιμη διαθέσιμη ποσότητα νερού (Επιφανειακά + Υπόγεια)	- 780 hm³
Ετήσιο έλλειμμα υδατικού ισοζυγίου Θεσσαλίας	<u>645 hm³</u>
Ποσότητα σε υφιστάμενα έργα ταμίευσης (ανά έτος)	- 168 hm³
Ετήσιο έλλειμμα υδατικού ισοζυγίου Θεσσαλίας	<u>477 hm³</u>

Προβλεπόμενα (Μέτρα & Έργα) μηδενισμού υδατικού ελλείμματος

1 ^η δέσμη	Μείωση αρδευτικής κατανάλωσης 14% (από 524 σε 450 m ³ /στρ.)	185 hm³
2 ^η δέσμη	Δρομολογημένα έργα (Κάρλα, Αγιονέρι, Ληθαίος κ.α)	67 hm³
3 ^η δέσμη	Πρόσθετα έργα (Πύλη, Μουζάκι, Ενιπέας, κ.α), Τεχνητός εμπλουτισμός, Πεδινές λιμνοδεξαμενές	225 hm³
Σύνολο :		<u>477 hm³</u>

Δράσεις - Μέτρα – Έργα (ΣΔΛΑΠ 2017)

«Υποχρεωτικά με καθορισμένη περίοδο εφαρμογής..» - σελ. 45 ή 65965

1^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Θεσσαλίας (EL 08)

1 ^η δέσμη	Μείωση κατανάλωσης 14% (από 524 σε 450 m ³ /στρ.) στα 2.500.000 αρδευόμενα στρέμματα (2007) της Θεσσαλίας : Χωρίς σχέδιο – masterplan – κίνητρα, με προβληματικούς φορείς (ΤΟΕΒ, Θεσμικό πλαίσιο) ή ανεξέλεγκτους χρήστες (ιδιωτικές γεωτρήσεις)	; hm ³
2 ^η δέσμη	Δρομολογημένα έργα : <u>Κάρλα</u> : Από το 2000 (έναρξη) μόλις το 2020 υλοποιήθηκε το 30% του αρδευτικού δικτύου (άρδευση 20.000 στρ.). <u>Αγιονέρι</u> : Στάσιμο το έργο από το 2006 (13 hm³) <u>Ληθαίος</u> : Έναρξη το 2005 και δεν ολοκληρώθηκε ακόμη (4 hm³)	20 hm³ - -
3 ^η δέσμη	Πρόσθετα περιφερειακά έργα : <u>Πύλη, Μουζάκι, Ενιπέας</u> (ένταξη 2021 σε ΣΔΙΤ), κ.α <u>Τεχνητός εμπλουτισμός Χάλκης</u> (10 hm³) : Προκαταρκτική από το 2000 <u>Πεδινές λιμνοδεξαμενές</u> (75 hm³): Ανεδαφική πρόταση χωρίς τεκμηρίωση (Πρόκειται για έργα χωρίς ωριμότητα, με άγνωστο ή/και πλασματικό προϋπολογισμό και με πιθανό χρόνο υλοποίησης 15 – 20 χρόνια) Δες περισσότερα για τα Περιφερειακά έργα στον σύνδεσμο : https://drive.google.com/file/d/1UeJ6hx8lz5GYWrqChj0L1Ykfcha4hIVT/view?usp=sharing	0 hm³ 0 hm³ 0 hm³

Σύνολο : 20 hm³

2^η δέσμη μέτρων - Δρομολογημένα έργα : 67 hm³

Αγιονέρι : Στάσιμο το έργο από το 2006 - **13 hm³**

Ληθαίος : Έναρξη το 2005 και δεν ολοκληρώθηκε ακόμη - **4 hm³**

Κάρλα : Από την έναρξη (2000) υλοποιήθηκε το 30% του αρδευτικού δικτύου - **60 hm³**
(άρδευση μόνο 20.000 στρ.).

Φράγμα Αγιονερίου Ελασσόνας

24 3 2006

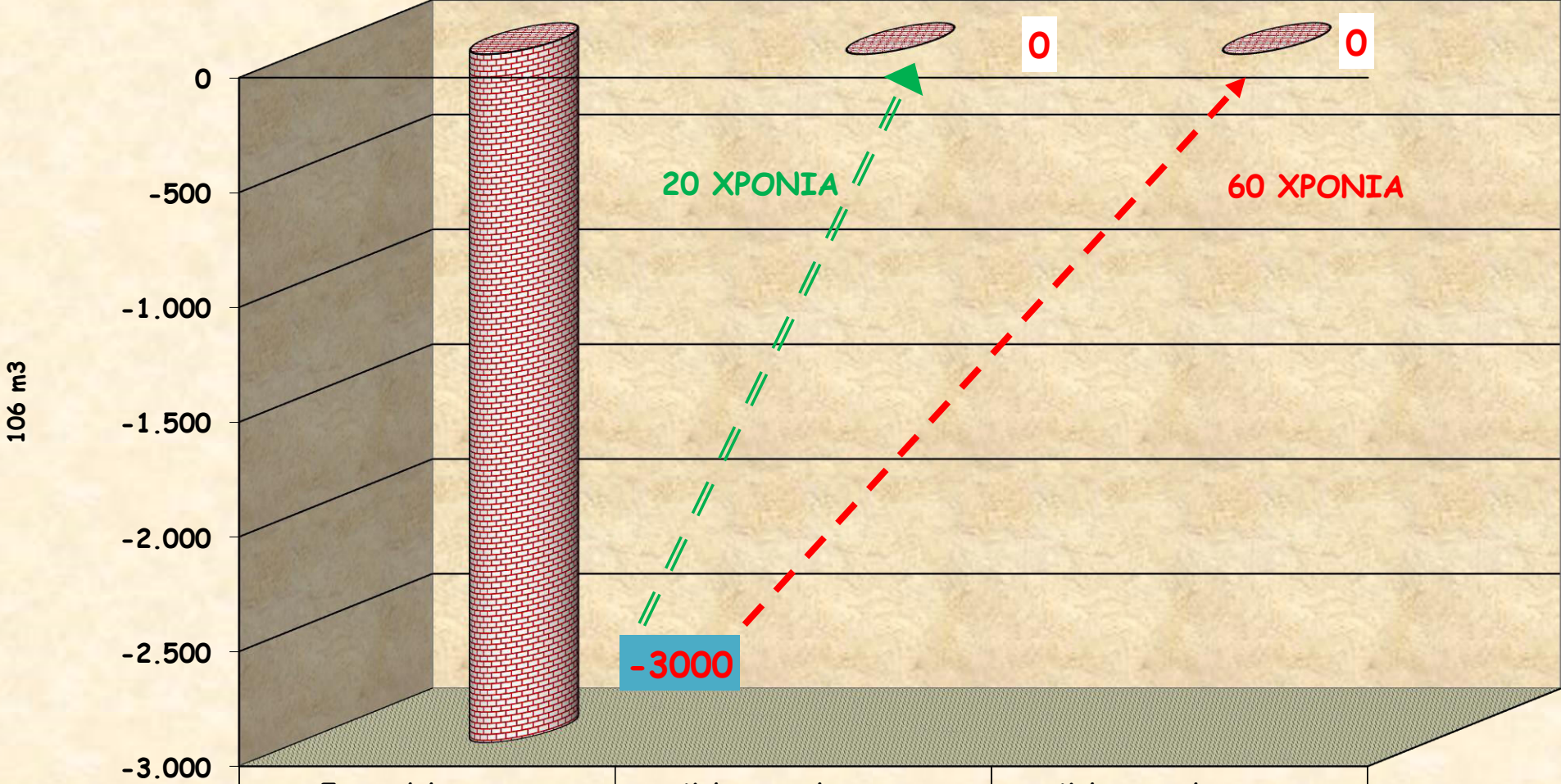

Φράγμα Ληθαίου Τρικάλων

Το ΣΔΥΛΑΠΘ του 2014 περιλάμβανε σενάριο μεταφοράς νερού από το Θεσσαλικό τμήμα του Αχελώου (φράγμα Συκιάς και σήραγγα μεταφοράς), που αφαιρέθηκε με εντολή του Υπουργείου προς τους μελετητές της 1^{ης} αναθεώρησης του 2017.

ΣΕΝΑΡΙΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΡΟΦΟΡΕΩΝ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

	Συνολικό έλλειμμα το 2019	Μείωση ελλείμματος το 2039 με μεταφορά (150 - 200 εκατ. μ3) από Αχελώο	Μείωση ελλείμματος το 2079 με νέα έργα ταμίευσης (ΛΑΤΠ Πηνειού)
ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΡΟΦΟΡΕΩΝ (2019 - 2039 - 2079)	-3000	0	0

Συμπερασματικά :

- Η πρόβλεψη – πρόταση του ΣΔΛΑΠΘ υλοποίησης έργων δομικών κατασκευών και ειδικά έργων ταμίευσης νερού στη Θεσσαλία, στο χρονικό ορίζοντα 2017 – 2021 (που διανύουμε ήδη), θεωρείται ανέφικτη, τόσο από πλευράς ωριμότητας των απαιτούμενων μελετών και διαδικασιών (απαλλοτριώσεων, δημοπρατήσεων) όσο και από πλευράς οικονομικών δυνατοτήτων της χώρας.
- Ο στόχος για την αποκατάσταση του ήδη εκρηκτικού ελλείμματος των 3 δις κ. μ. υπόγειου νερού σε 60 χρόνια (σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΣΔΛΑΠΘ) δεν είναι επίσης εφικτός.
- Η πρόβλεψη – δέσμευση (του ΣΔΛΑΠΘ) για άρδευση 2,5 εκ. στρεμμάτων στη Θεσσαλία σε συνδυασμό με την αδυναμία (για πολλά ακόμη χρόνια) υλοποίησης των απαιτούμενων έργων, θα έχει ως αποτέλεσμα την επιδείνωση του οικολογικού προβλήματος (απολήψεις 150-200 εκ. κ. μ. ετησίως από μόνιμα υπόγεια αποθέματα).
- Το εναλλακτικό, καταστροφικό για την Θεσσαλία, σενάριο, είναι η μείωση των αρδευόμενων παραγωγικών εκτάσεων (από 500 – 900 χιλιάδες στρέμματα) και η φτωχοποίηση χιλιάδων αγροτικών νοικοκυριών.

Σε αντίθεση με τα προηγούμενα, η ολοκλήρωση των ημιτελών έργων επί του Άνω Αχελώου είναι εφικτή με ευνοϊκότερες οικονομικές προϋποθέσεις (η σχετική δαπάνη ολοκλήρωσης του φράγματος Συκιάς και της σήραγγας Πευκοφύτου δεν ξεπερνά τα 300 εκατ. €).

Σε ρεαλιστικό χρονικό διάστημα 5-6 χρόνων, η μεταφορά, από τον Αχελώο στη Θεσσαλία, 250 εκατ. μ³ νερού, μπορεί να συμβάλει στην αποκατάσταση του μείζονος οικολογικού προβλήματος της Θεσσαλίας και ταυτόχρονα να εξασφαλίσει την υδατική ασφάλεια της (από ξηρασία/ λειψυδρία).

Για να γίνει όμως αυτό, θα πρέπει να ξεχάσουμε τα «υπέρ» ή «κατά» του Αχελώου και να αποφασίσουμε πως θα αξιοποιήσουμε καλλίτερα τα εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ που δαπανήθηκαν για τα έργα αυτά. Φυσικά η μεταφορά από τον Αχελώο 250 εκατ. μ3 νερού προς τη Θεσσαλία, δεν αποτελεί πανάκεια για την επίλυση όλων των υδατικών προβλημάτων της.

Μπορεί όμως να συμβάλλει καθοριστικά στην άμβλυνση του μείζονος οικολογικού προβλήματος της Θεσσαλίας και να ταυτόχρονα να κερδίσουμε τον απαιτούμενο χρόνο για τις υπόλοιπες αναγκαίες παρεμβάσεις.

Στο βαθμό που θα εξακολουθούμε να προσεγγίζουμε το πρόβλημα με συμβατικούς όρους και ξεπερασμένες νοοτροπίες, τότε ναι το υδατικό πρόβλημα θα επιδεινώνεται και δεν πρόκειται να λυθεί.

Πρέπει να προχωρήσουμε χωρίς παρωχημένα υδατικά ή άλλα στερεότυπα τύπου «όσο περισσότερο νερό τόσο καλλίτερα για την παραγωγή μου» ή «οι κακοί αγρότες με τα παρκαρισμένα τζιπ στο Κολωνάκι, σπαταλούν το νερό στον κάμπο» !

Σας ευχαριστώ